

E. DEGAS. STRIJKSTERS.

opname opvangt. Figuren in houdingen die wel het tegendeel van romantisch zijn, gebogen en verwrongen bij een zakelijke, op geen vertoon berekende handeling, stukken van een groep, plotseling afgesneden, menschen of dieren op den rug gezien en met een toevallig of zelfs storend gelijkenden achtergrond: iets van ontzuivering, een verbreken van den schoonen schijn, om er de schoonheid van het karakteristische voor in de plaats te stellen. Wat Forain en Lautrec op een meer geestelijk terrein deden, wat zij het conventioneel gevoel en den traditioneelen fatsoens-schijn aandeden, deed hij de heerschende aesthetica aan: hij trotseerde en onttronde ze.

Hij leefde een zeer teruggetrokken lever. Hij had in zijn jeugd wel in het Louvre gestudeerd en een reis naar Italië gemaakt, later was hij eenigen tijd in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, waar hij onder andere schilderde het „Bureau van een katoenmagazijn te New-Orleans”.

Zijn vormgeving kenmerkt zich door een

buitengewoon sterk gevoel voor het massale, hij concretiseert wat het licht en de schaduw afteekenen, hij geeft de beweging voortkomend of verdwijnend uit licht of in schaduw. Geen beweging, geen menschelijke geste komt hem te gewoon voor, geen gezichtspunt dat hij niet interessant vindt, geen verkorting die hem niet de moeite waard schijnt, en geen mogelijkheden biedt om de schoonheid te geven. Daar is die naakte vrouw, die, heel voorover, dubbel gevouwen bijna, een spons uit de tobbe opraaft; daar is die dansseuze, op één been pirouetterend, met een achtergrond van allerlei ongerechtigheden, beenen, halve lijven van wegschuilenden, voor het oogenblik op non-actief en de vertooning verstorend; daar zijn die renpaarden in training, dwars tegen elkaar inrijdend, onregelmatig verspreid; dat ballet, waarover het scherm neervalt, met de halfbedekte figuren van boven gezien; alles is enorm boeiend van verdeling, licht en vorm, in alles is de groote lijn bewaard ondanks het abrupte, het kettersche van de voordracht.

Zijn kunst beteekent daarom zoo iets belangrijks, dat hij, de meester van den vorm, gebroken heeft met de vormelijkheid, dat hij de meest wetenschappelijke teekenaar, het academische op de meest krasse wijze den oorlog heeft verklaard en — overwonnen. Het academisme niet alleen, maar ook die kunst van charmeeren, van amuseeren, die zich juist zoozeer beweegt op dat zelfde terrein dat hij binnenviel en veroverde.

C. V.